

Filip a Jakub Mladší

apoštolově, mučedníci
narozeni: v 1. století, Palestina
zemřeli: v 1. století
Filip: patron Lucemburska; Špýru,
Sorrentu, Brabantu, Philippeville
Jakub: patron Fríska
oba společně: patroni Dieppe;
kloboučníků, kramářů, valchářů,
paštikářů, koželuhů, cukrářů

Filip a Jakub Mladší byli apoštoly Ježíše Krista, oba povoláni samotným Synem Božím. Hrob obou učedníků Páně se uctívá dodnes v apoštolském kostele v Římě (ss. Dodici apostoľi [Dvanácti svatých apoštolů]).

Filip byl povoláním rybař v Betsaidě na severním břehu Genezaretského jezera. Ježíš ho tam potkal, když byl na cestě do Galileje, a povolal ho za svého apoštola. Spolu se svým přítelem Ondřejem byl Filip jediný apoštol, který měl řecké jméno. Po Zmrtvýchvstání Páně hlásal Filip evangelium zprvu ve své vlasti a pak šel do Frýgie v Malé Asii, kde obrátil a pokřtil mnoho pohanů.

O apoštolově konci života nejsou bezpečné údaje. Stará podání říkají, že byl zajat modlářskými kněžími, bičován, přibit na kříž a ukamenován. Podle legendy se to stalo r. 81.

Jakub Mladší byl synem Alfea a Marie. U Židů požíval velké vážnosti a měl pro svůj cit spravedlnosti jméno „Spravedlivý“. S jistotou se traduje, že i Jakub byl povolán za apoštola od samotného Ježíše. Jinak není o jeho životě známo nic přesného. Už ve staré církvi byl ztotožňován Jakub Mladší s Jakubem, příbuzným Páně. O shodnosti nebo rozdílnosti se vyskytoval vždy znovu nesouhlas a diskuse. Dnes se kloníme více k domněnce, že jde o dvě různé osoby. Jakub Mladší zemřel prý rovněž jako mučedník.

Ucta a tradice: Filipova památka se slaví také 1. května, 11. května (od r. 1956), 28. února; u Řeků 14. listopadu, u Arménů 17. listopadu, u koptů 18. listopadu. Také u Jakuba Mladšího jsou zmínky o dalších pamětních dnech: 1. květen, 11. květen, 9. říjen (Řekové), 25. květen, 30. červen. V Einsiedeln se památka apoštola slaví 4. května.

Okolo Filipovy postavy vznikly různé zvyky: předvečer svátku sv. Filipa se nazývá Filipská noc (jakýsi druh provádění nepřístojností); den sv. Filipa se považuje především v zemědělství za den předpovědi počasí. Jakubovy ostatky jsou ve více evropských městech, stejně tak Filipovy (klášter Andechs, Bavorsko; svatých Dvanáct apoštolů, Řím; sv. Jan, Florencie; Kolín; Paříž). Filipovy pouti jsou dodnes v Korutanech a ve Štýrsku v Rakousku

Znázorňování: Filip je často znázorňován velmi mladý, např. na freskách u sv. Vitala v Ravenně a v tureckém Goreme, nebo, především v západním umění, starší a vousatý (St-Denis, Paříž; katedrála v Chartres). Téměř vždy má u sebe Filip kříž nebo berlu s křížem; například malba „Svatý apoštol Filip“ od J. U. Mayra (1653) v Uměleckohistorickém muzeu ve Vídni a malba od El Greka v katedrále v Toledu. Nežádka jsou k Filipovi přidávány předměty, které ukazují na mučednictví, jako kámen nebo meč. Na dřevěném reliéfu od Josefa Matěje Götze na chórové lavici ve farním kostele sv. Víta v rakouském městě Krems je vidět scénu křižování.

Jakub Mladší je znázorňován bezvousý nebo s vousem; většinou má na sobě dlouhou tuniku, někdy plášť. U sebe mívá knihu nebo svitek spisu, na pozdějších vyobrazeních také kyj nebo valchovací tyč, protože byl podle legendy shozen ze zdi chrámu a pak kyjem nebo valchovací tyčí ubit. Toto znázornění Jakubova zavraždění je vidět na mozaice ze 13. století u sv. Marka v Benátkách.

apoštol Filip
dřevoryty (1519) pocházejí od Jana Baldunga Griena

apoštol Jakub Mladší